

## 2 Nohy posla radostnej zvesti

Katechéza v Roku Vendelína Javorku / Apríl 2026

„Ježiš chodil po všetkých mestách a dedinách, učil v ich synagógach, hlásal evanjelium o kráľovstve a uzdravoval každú neuh a každú chorobu,“ píše evanjelista Matúš (9, 35).

Všimnime si prvé sloveso: Ježiš **chodil**. Jeho misia nebola statická. Nečakal v bezpečí chrámu, ale iniciatívne vyhľadával ľudí všade tam, kde žili, pracovali i trpeli. Páter Vendelín Javorka, ktorému venujeme v našej diecéze tento rok, bol aj v tomto zmysle verným Kristovým učeníkom. Nie náhodou nesie jeden z jeho životopisov príznačný názov: „Z Černovej do Žiliny cez Rím, Šanghaj a gulag“.<sup>2</sup>

Kým Ježiš chodil po prašných cestách Galiley, kroky pátra Javorku viedli z rodnej Černovej do Trnavy a Bratislavy a odtiaľ do rakúskeho Innsbrucku. Počas prvej svetovej vojny pôsobil ako kňaz priamo v zákopoch a riskoval život v službe zraneným. Neskôr ho predstavení poslali do Ríma. Tam na výzvu pápeža Pia XI. zriadil kolégium Russicum – inštitút, ktorý pripravoval misionárov pre Rusko.

Keď bolševici krvavým spôsobom prebrali moc v Rusku, začali budovať svoju „ideálnu“ ateistickú spoločnosť, v ktorej nebolo miesto pre Boha, Cirkev ani pre veriacich. Desaťtisíce kresťanov boli prenasledovaní pre vieru, mučení, väznení či popravovaní na základe vykonštruovaných procesov. Sovietsky zväz sa stal uzavretým totalitným systémom, v ktorom viera nemala mať žiadnu budúcnosť. Pápež hľadal človeka, ktorý by pomohol pripraviť Cirkev aj na tento katastrofický scenár. Tak vzniklo kolégium Russicum, v ktorom sa pripravovali misionári na službu v Rusku. Prijali východný obrad, ruský jazyk a kultúru, aby boli pripravení. Boli formovaní k službe v Sovietskom zväze vo vedomí, že ak sa im podarí do krajiny dostať, budú v nej zrejme pôsobiť v ilegalite a v neustálom ohrození života. Ich úlohou bolo rozsievat' v ZSSR semienka viery a udržiavať ich pri živote, aby tam kresťanstvo úplne nezaniklo.

Páter Javorka bol napokon prvý z Russica, komu sa do tejto misijnej krajiny podarilo dostať. Hoci to bolo inak, než plánoval. V Bukovine ho zatkla sovietska tajná služba a bez súdu ho poslali na 10 rokov nútených prác. No ani v trestaneckých kolóniách na Sibíri neprestal byť misionárom. V neľudských podmienkach krstil zomierajúcich, zmieroval kajúcnikov a slúžil všetkým tak, ako sa to naučil od Ježiša.

Vlastne „obišiel ešte dobre“, pretože jeho spolubrata Jána Kellnera stihol oveľa ťažší osud. V decembri 1940 tajne prekročil hranice do Sovietskeho zväzu, no takmer okamžite ho udal miestny roľník. Tajná služba ho zatkla, obvinila zo špionáže a 7. júla 1941 bol popravený.

Nohy Vendelína Javorku prešli tisíce kilometrov. Prečo sa tak namáhal? Odpoveď dáva apoštol Pavol: „Ako počujú bez kazateľa?... Aké krásne sú nohy tých, čo hlásajú dobrú zvesť.“ (Rim 10, 14-15). Nohy misionára môžu byť unavené či zjazvené omrzlinami, no sú krásne, pretože nesú nádej. Vendelín Javorka namáhal svoje nohy, aby v Rusku nechýbal kazateľ dobrej zvesti.

Život pátra Javorku nám ukazuje päť vlastností nôh misionára:

1. **Misionár je poslaný.** Slovo misionár pochádza z latinského missio – vyslanie. Misionár nie je turista na súkromnom výlete. Misionár je niekto, kto prijal od Boha a Cirkvi poslanie.
2. **Misionár vychádza.** Pápež František vyzýval, aby sme sa stali *Cirkvou vychádzajúcou*. Misionár nezostáva v pohodlí svojej bezpečnej bubliny, ale ide tam, kde sú ľudia *zmorení a sklesnutí*.
3. **Misionár si, obrazne povedané, skúša topánky druhého.** Priniesť druhým Krista nie je možné bez porozumenia a pochopenia. Páter Javorka prijal východný obrad i ruský jazyk, kultúru a zvyky, aby našiel spôsob, ako im a s nimi zdieľať vieru.
4. **Misionár nesie kríž.** Páter Vendelín v gulagoch trpel, no nechcel o prežitých strastiach veľa hovoriť. Vedel, že jeho utrpenie má zmysel. Po návrate do Žiliny v poznámkach k duchovným

<sup>2</sup> ONDRUŠ, R., *Z Černovej do Žiliny cez Rím, Šanghaj a gulag*. Trnava: Dobrá kniha, 2008.

cvičeniam napísal: „*Prenasledovatelia sú na každodennom poriadku..., prenasledujú nás, že hájime, rozširujeme Kráľovstvo Božie, vieru v Ježiša Krista, prináležitosť k Cirkvi.*“ Nehovorí to preto, že by sa chcel sťažovať, aj prenasledovanie mu dáva zmysel. „*Do srdca, do duše hlboko zasahujú prenasledovania,*“ hovorí ďalej. „*Ony sú opravdivá skúška, či som slama, či kameň, či zlato.*“<sup>3</sup>

5. **Misionár je poslom nádeje.** Nie je to ten, kto odsudzuje, ale ten, kto do tmy prináša svetlo.

## Čo môžeme urobiť v tomto mesiaci?

Boh sa aj dnes pýta: „*Koho mám poslať, kto nám pôjde?*“ (Iz 6, 8). Pozri sa dnes na svoje nohy. Možno si netrúfaš na misiu do Ruska či na Ukrajinu. Možno si dnes trúfaš len na cestu z kostola domov a zajtra do práce alebo do školy. Ale aj to je dosť veľké misijné územie.

Miesta a vzťahy, v ktorých žiješ, nie sú len dôsledkom okolností. Od Boha máš poslanie práve pre ne. Neuzatváraj sa do seba, ale vykroč druhým v ústrety s takým istým porozumením, aké mal pre iných páter Vendelín. Nebude to vždy ľahké, nohy misionára sú často unavené a boľavé. No prines tam nádej. Pamätaj: Krásne sú nohy posla dobrej zvesti.

## Modlitebné úmysly

- Pane, prosíme ťa za našu diecézu: daj nám silu byť podľa vzoru Vendelína Javorku Cirkvou, ktorá vychádza, aby sme dokázali prinášať nádej aj na periférie spoločnosti.
- Pane, prosíme ťa za misionárov, ktorí pracujú v náročných podmienkach: chráň ich na cestách a posilňuj ich, aby neúnavne kráčali v ústrety bratom a sestrám v núdzi.

---

<sup>3</sup> JAVORKA, V., *Duch viery*. Trnava: Dobrá kniha, 2017, s. 85.